

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglasi, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiilo jugoslov. socijalno - demokratične stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Političen položaj.

PRED REKONSTRUKCIJO VLADE.

LDU Beograd, 10. maja. Ministrski predsednik Nikola Pašić je konfiriral za načelnikom demokratične stranke Ljubo Davidovičem o političnem položaju danes dopoldne od 10.30 do 11.30. Razgovorjala sta se o rekonstrukciji vlade, o ustavi in drugih vprašanjih. Radikalni klub bo imel jutri sejo, na kateri bo razpravljalo o istih vprašanjih.

VOJNI MINISTER SE IŠČE.

Beograd, 9. maja. Za sedaj je najverjetneje, da bo imenovan za vojnega ministra komandant IV. armije general Hadžić. Ako bi se ta kombinacija uresničila, bi se njegovo mesto v Zagrebu ne popolnilo takoj.

MANDATI RADIČEVCEV SE RAZVELJAVIJO.

LDU Beograd, 10. Ministrski svet je sklenil, naj ima imunitetni osek konstituante čim prej sejo, na kateri naj bi se razveljavili mandati Radičevih poslancev. Vlada upa, da se bo to izvedlo brez posebnih težav, z ozirom na to, da vlada veliko razpoloženje proti Radiču. Razveljavili se bodo mandati samo onih poslancev, ki s svojim delom kompromitirajo narodno in državno edinstvo.

Beograd, 10. maja. V načelni debati v ustavi ima govoriti še 24 poslancev.

Radičevci torej pridejo sedaj pred sodni stol beogradske vlade. Radičeva stranka bi ob pametni politiki in taktiki imela precej vpliva, tako pa igra le vlogo brezglavega noja, ki ga lahko zadene vsak čas pušica absolutizma. In zgodi se!

AKCIJA VLADE PROTI RADIČU. — BAN POROČA.

Zagreb, 10. Zagrebški tisk prinaša iz Beograda o prepovedi velike Radičeve skupščine vesti, ki so popolnoma netočne. Prepoved te manifestacijske skupščine hrvatske republikanske seljačke stranke je odredilo kr. policijsko poverništvo v Zagrebu s svojim odlokom od 7. maja št. 30.585 po § 6. tačka 1 in 2 zakona o zborovalni pravici z dne 14. januarja 1875, ki se glasi: »Poglavstvo je dolžno prepovedati skupščino, katere namen je v nasprotju s kazenskim zakonom ali ki je nevarna javni varnosti.« Napram netočnim novinarskim vestem iz Beograda se ugotavlja: Ban je 3. maja predložil ministrstvu za notranje stvari izčrpen pregled za ministrski svet o akciji hrvatske republikanske seljačke stranke v Hrvatski s posebnim ozirom na skupščino o Binkošti. Ministrski svet je sprejel na znanje to sporočilo in je sklenil, naj ban postopa v lastnem delokrogu po zakonu. Vse druge vesti, zlasti ona o posebnih instrukcijah bana, so nastale na podlagi praznih kombinacij neodgovornih oseb.

Jugoslavija in Italija.

EVAKUACIJA SUŠAŠKE OKOLICE.

LDU Bakar, 9. maja. Danes so ob 13 prevzele naše čete od italijanskih zasedbenih čet vse okoliske kraje okoli Sušaka in se približale mestu, Demarkacijska črta se je prestavila na črto Martišica — Sv. Ana — Orehovica. Naše čete še niso vkorakale v mesto Sušak, ker se ni rešeno vprašanje Baroša in Delte. V informiranih krogih se splošno smatra, da bodo naše čete dne 12. t. m. vkorakale na Sušak. Povsod, kamor so prišle naše čete, vlada veliko navdušenje, s hrepenenjem pa se pričakuje prihod naših čet na Sušak. Kakor se javlja z Reke, vlada med Rečani obeh narodnosti morda še večje navdušenje, kakor na Sušaku samem.

POGAJANJA V RIMU.

Split, 9. maja. V Rimu se nadejajo pogajanja, katerih se sedaj za Italijane udeležuje dr. Kreklich, za Jugoslovane pa Metličić. Iz Zadra se javlja, da se bo nadaljnja evakuacija izvršila med 15. in 20. majem, vendar uradnega potrdila o tem še ni.

Nova nemška vlada.

Berlin, 10. maja. Državni predsednik je dosedanjemu državnemu ministru za finance dr. Wirthu poveril sestavo nove vlade in ga imenoval obnemem za državnega kancelarja. Po njegovem predlogu so bili imenovani nastopni ministri: Znakladi minister Bauer, notranje zadeve dr. Gradnauer, državno gospodarstvo Robert Schmidt, pravosodje dr. Schiffer, vojna dr. Gessler, pošta Giesberts, promet Groener, delo dr. Braun, prehrana dr. Her-

nes. Vodstvo zunanjih poslov je začasno poverjeno dr. Wirthu. Ministrstvu financ in obnove sta nezasedeni.

Dogodki v Gorenji Šleziji.

London, 9. maja. V spodnji zbornici je izjavil državni podtaliak za zunanje posle Harmsworth: Položaj v Gorenji Šleziji še ni jasen, vendar se stremi za tem, da bi rudarji začeli z delom. Lloyd George je dejal: Obžalovanja vredno je, da so se ti dogodki pojavili ravno v trenutku, ko sklepala nemška vlada o razorožitvi. Anglija si prizadeva na vso moč, da bo vplivala na poljsko vlado.

Varšava, 10. maja. Uporniki so zasedli Laurino Hut in Ključberg. Vlaki so začeli normalno voziti.

Varšava, 10. maja. Iz Bytoma poročajo: Snoči so uporniki baje zasedli Katowice. Poziv, naj se vrnejo delavci na delo, je bil le v malo krajih uspešen.

Rim, 10. maja. Pri razpravljanju o dogodkih v Gorenji Šleziji nastopajo vsi listi zoper Poljsko in izražajo ogorčenje glede krvavih žrtev, ki so jih utrpeli Italijani.

Stavka v južni Tirolski.

Innsbruck, 10. Kako poroča »Alpenland« iz Bozna, vzdržujejo promet z vlaki v Južni Tirolski mornarji telegrafске stroke. Stavka obrtnih nastavljenecv se je razširila Stavci in transportni delavci so tudi začeli stavkati. Listi ne izhajajo. Od sobote dalje počiva planarna.

Socijalisti in praktično delo.

(Iz goriškega »Proletarca«.)

Za naše včerajšnje sodruge je vse to, kar delamo mi socijalisti reformistično, protidelavsko in na korist kapitalizma. Oni hočejo revolucijo in basta!

Zboljšanje delavskih plač, skrajšanje delovnega časa, zavarovanje za slučaj bolezni, proti neizpolni, za starost in onemoglost, vse to je prave reformizma, ki da izgubi delavstvu revolucijski čut in voljo.

Kaj je treba produktivnih, konsumnih in kmečkih zadržal? Vse to je preveč reformistično, protirevolucionarno. Čim slabše je delavstvo plačano, čim več ur na dan mora delavec delati, čim bolj je izkoriščen, tem bolj postane zrel za revolucijo. Približno taka je taktika naših ekstremistov.

Mi socijalisti smo v tem oziru nekoliko drugačnega mnenja, ker smatramo, da je lačen in izmučen delavec veliko bolj nedostopen za revolucijo, nego oni, ki imajo boljše plačo, krajši delavni čas, ker na ta

način ima večjo priliko in boljše voljo do višje izobrazbe.

Mi kot socijalisti ne smatramo praktično delo v produktivnih konsumnih in kmečkih zadržal in v strokovnih organizacijah kot protirevolucionarno, obratno smatramo to kot prepotrebno ter v korist revolucije same. Tudi socijalno zavarovanje in socijalna zakonodaja ne škoduje revoluciji in končni zmagi proletarijata.

Menimo, da je veliko bolj škodljivo, pripovedovati proletarijatu le o komunističnem paradizu, ne da se ga poučijo tudi o vseh težavah, katere bo moral premagati, ne da bi se mu pomagalo do izboljšanja življenja tudi v današnji družbi. Kolikor si proletarijat v današnji družbi pridobi, ima vrednost tudi za bodočnost. Rusija nas o tem mnogo uči.

Tem delavskim vprašanjem mi socijalisti posvetimo vso našo pozornost, ker s tem koristimo ne samo delavstvu v sedanji družbi, marveč tudi bodoči socijalni revoluciji.

Stavka kleparskih pomočnikov v Ljubljani.

Kakor smo že poročali, so stopili kleparski pomočniki v Ljubljani dne 22. m. m. v stavko.

Potom Osr. društva kovinarjev so vložili zahteve, po katerih naj se jim zvišajo plače:

I. kateg. od 11.28 K na 14.50 K, II. kateg. od 9.60 K na 13 K, III. kategorija od .840 K na 11.50 K, IV. kateg. od 6 K na 9.50 K na uro.

Po teh zvišanjih bi prejel najboljši pomočnik I. kategorije povprečno 2900 K mesečno, če računamo na mesec 25 delavnih dni.

Vsak, ki pozna delo, ki ga izvršujejo kleparski pomočniki, je na jasnem, da zahteve delavstva ne morejo biti bolj skromne kakor so. Računati se mora z dejstvom, da kleparski pomočnik izvršuje svoj poklic ponajveč izven delavnice po stavbah, strehah itd., kjer je upostavljen vsem vremenskim neprilicam. Vsakdo bo vedel, koliko se porabi obleke ob plazenju po strehah

itd. ne glede na to, da se nahaja vedno v smrtni nevarnosti.

Končno pa si mora pomočnik šele po dolgotrajni praksi pridobiti toliko znanja, da pride v I. kategorijo. Če premostrimo dejanski položaj tako, kakor je, bo vsakdo vzkliknil z nani, če prvovrstni kleparski pomočnik ne zasluži 3000 K mesečno za svoje naporno delo, kdo pa naj jih potem zasluži?

Edini izgovor, ki ga mojstri proti povišanju plače navajajo, je ta, češ, da so kleparski izdelki že sedaj tako dragi, da si noben hišni gospodar še popravila ne more omisliti.

Poglejmo kako je s stvarjo.

Da so kleparski izdelki dragi kakor žafran, je več kot resnica. Vprašanje je le, kje leži vzrok te ogromne druginje. Podjetniki bodo odgovorili, da so temu vzrok »visoke« delavske plače. To je njihova večna

Iz konstituante.

LDU Beograd, 9. maja. Današnje sejo ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar in prečital ukaz, s katerim se minister za notranje stvari Drašković postavlja začasno za pomočnika vojnega ministra. Nato se prečita ostavka posl. Serafina Krstića (demokrata) glede poslanskega mandata. Prošnje in pritožbe se nakažejo odsekom. Istotako se odstopi imunitetnemu odseku zahteva ministra za notranje stvari, da se poslanec muslimanskega kluba Hasan Miljković izroči sodišču radi nasilstva in zahteva minister za notranje stvari, da se razveljavi mandat Radičevega poslanca Janečka. Nato preide skupščina na dnevni red, nadaljevanje debate o ustavnem načrtu.

Prvi je govoril zemljoradnik Čeda Stanković. Zahteval je, da se prečitajo imena poslancev, češ, da jih ni v dvoran niti ena šestina. Posl. Stanković navaja vse zahteve zemljoradnikov, ki jih je treba sprejeti v ustavo. Nato govori o zemljoradniških vprašanjih in pravi, da zemljoradniki danes navzile vsemu nimajo niti najpotrebnejšega orodja. Zato so se tudi zemljoradniki in njihove organizacije borile proti vsem. Prišel bo čas, ko bodo zemljoradniki zaključili: »Doli z diktaturo uradništva in policije! Zivela zveza zemljoradnikov!« Uverjen je, da je vlada hotoma sprejela v poslovniki famozni člen o prisegi, s čimer je kršila suverenost konstituante in omogočila Radiču in Protiču da se moreta oprijemati za to navadno formalnost in ne prihajata v konstituanto. Zemljoradniki žele, da se današnja družba preobrazi na kooperativni podlagi. Zamerja, da se ni delalo za sporazum in pravi, da se ustava ne more smatrati za delo sporazuma. Ustava je vrhulnega tudi nepopolna, ker zavzemajo v njej manj važni členi več mesta kakor vse poglavje o socijalno gospodarski ureditvi naše države. To važno vprašanje, kateremu se na vsem svetu pripisuje posebna važnost, se je pri nas slišalo v 23 kratkih in praznih členov. Na koncu pravi, da bo načeloma glasoval za načrt, ako vlada izjavi, da bo pristala na izpremembo posameznih členov.

Za njim govori demokrat Manojlo Sokić in razloži svoje opazke glede ustavnih odredb, katere bi bilo treba izpremeniti. Govori o svobodi tiska in pravi, da vladni ustavni načrt popolnoma odgovorja vsem zahtevam. Po poslancu Sokiću bi imel govoriti komunist Čopić, pa je bil odsoten,

kakor tudi poslanci dr. Gosar, Andrija Radović in dr. Korun. Zato se smatra, da so se odrekli besedi.

Demokrat dr. Slavko Šečerov brani ustavo. Velik del svojega govora je poslanec dr. Šečerov posvetil vprašanju agrarne reforme in posebno poudarjal, kaj je vlada dosedaj uredila na tem polju, ko ni ničesar. — Seja je bila zaključena ob 12.30.

Popoldne je otvoril predsednik sejo ob 17. Besedo bi imel dobili posl. Stavljani, ki pa je odsoten kakor tudi poslanec Brander in Salihagić. Smatra se, da so se odpovedali besedi.

Bunlevec Ivan Evetović kritizira v svojem govoru cerkvenošolsko politiko, ki jo ministar Pribičević vodi v Vojvodini. Dokazuje, da to ni pot, ki vodi zedinjenju. Zavrača dolžitev, da so duhovniki krivi ne razpoloženja, ki vlada v narodu. Na koncu se približuje mišljenju jugoslovanskega kluba, ki je izrečeno v klubovem načrtu.

Demokrat Pera Marković stoji na stališču, da je naš narod politično borbo razumel tako, da je ustavno vprašanje že rešeno z velikimi borbami na Ceru, Rudniku in Kajmakčalanu in da nihče nima pravice, mu danes jemati nekaj, kar mu daje manj, kakor ima. Veli, da je narod poslal poslance v konstituanto, da samo sankcionirajo ono, kar je narod dobil prej v svojih borbah. Kritizira opozicijo in ugotavlja, da so bili komunisti in socialisti edini, ki so dali opoziciji izrazito formo, vsa ostala opozicija pa je brezpredmetna. Zemljoradnik Milorad Marković kritizira vojna sodišča, samoupravo, svobodo in prava državljanov, kakor je to urejeno po predloženem ustavnem načrtu. Posl. jugoslovanskega kluba dr. Domalik Mazzi pravi, da je centralizem nemogoč zaradi administrativnih težav. V ustavi je že predlagana samouprava, pa je razlika med vladnim predlogom in načrtom jugoslovanskega kluba v obliki, v kateri naj se izvede samouprava. Vprašanje je, ali bi bilo dobro, da bi bile te samouprave današnje pokrajine ali manjše oblasti. Smatra, da bi v tem vprašanju bil mogoč sporazum, toda zato je potrebno, da se ukine kanceparagraf. (Smeh v centru.) Nato je govoril še demokrat dr. Dušan Stević nekaj o naprednosti vladnega nastavnega načrta, katere ni, in je zato izjavil, da bo glasoval za vladni ustavni načrt. — Seja se je končala ob 21.30. Prihodnja bo jutri.

Občinske volitve v Sloveniji.

Tudi današnji rezultati občinskih volitev so sijajen uspeh za socijalno demokracijo in Kmečko Delavsko zvezo. Zlasti s ponosom gledamo v celjsko okolico in še nekaj občin v Savinjski dolini, dalje na okolico Maribora in še nekatere druge okraje. Pomisliti moramo, da so to prve občinske volitve, ki se jih je v takem obsegu udeležila naša stranka in že to pot z res sijajnimi uspehi.

OKRAJ CELJE.

Štore pri Celju. JSDS in KDZ 118 glasov, 10 odbornikov, Združene gospodarske stranke 48 glasov, 4 odbornike, SLS 124 glasov, 10 odbornikov.

Celje (okolica). Oddanih glasov 1003, SKZ 316 (10), JSDS 429 (14), NSS 85 (3), Gospodarska stranka 173 (5).

Škofja vas. Oddanih glasov 504, SLS 135 (7), SKS 113 (5), JSDS 256 (12).

Vojnik. Ena sama lista združenih slovenskih strank 16 odbornikov.

Višnja vas. Ena lista SKZ 16 odbornikov.

Dobrna. Oddanih glasov 259, SKZ 219 (14), SKS 40 (2).

Frankolovo. Oddanih glasov 206, SKZ 95 (7), Domača kmetška stranka 111 (9).

Petrovče. Oddanih glasov 370, SKZ 110 (7), SKS 88 (6), JSDS 172 (11).

Zalec. Oddanih glasov 239, SKZ 72 (5), SKS 80 (5), JSDS 46 (3), Splošna skupina gospodarska 41 (3).

Gotovlje. Ena sama lista združene gospodarske stranke 16 odbornikov.

St. Peter v Savinjski dolini. Oddanih glasov 231, SKZ 144 (10), Narodna kmetška delavska stranka 87 (6).

St. Pavel pri Prebrodu. Oddanih glasov 324, SKZ 86 (6), SKS 77 (6), JSDS 109 (8), NSS 52 (4).

